

KOVÁCS MÁRK ISTVÁN¹, HORVÁTH CINTIA²

AZ AMERIKAI SPORTOK DRAFTRENDSZERÉNEK BEÉPÍTÉSE AZ EURÓPAI KÉZILABDÁZÁSBA

INTEGRATING THE AMERICAN SPORT DRAFT SYSTEM INTO EUROPEAN HANDBALL

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Sporttudományi Intézet

Absztrakt

Az utánpótlásképzés rendkívül fontos szerepet tölt be a mai sportéletben. Ennek érdekében a Magyar Olimpiai Bizottság a Magyar Kézilabda Szövetséggel együttműködve különböző képzési és oktatási programokat dolgozott ki (pl.: Héraklész). Ezek a programok segítik és támogatják a fiatal sportolókat pályafutásuk során, és megkönnyítik a tehetségek kiválasztását. Céljuk, hogy nagyobb merítési lehetőséget biztosítsanak a válogatottnak. Az általunk vizsgált rendszertervezet bevezetése azonban további lehetőségeket nyit a korábban fel nem fedezett sportolók és profi klubok előtt. Kutatásunkban azt a lehetőséget vizsgáljuk, hogy a draftot kiválasztási módszerként alkalmazzuk, egy olyan rendszert, amely lehetőséget adna a kevésbé szerencsés helyzetben lévő sportolóknak arra, hogy megmutassák magukat és képességeiket. Hazánkban sok olyan tehetség van, akik felfedezetlenül maradnak, leginkább azért, mert a nagy nevek ellen még csak esélyt sem kapnak arra, hogy az alacsony színvonalú megyei bajnokságban szerepeljenek. A mintába a Magyar Nemzeti Bajnokság első osztályában (NB I.), a Bajnokok Ligájában (BL), az NB I./B-ben szereplő csapatok edzői és klubvezetői, valamint egy, a Magyar Kézilabda Szövetségben dolgozó szakember került. Ezek alapján a minta elemszáma 5 fő (N = 5). Az anonimitást szem előtt tartva a kutatásomban részt vevő személyeket kódoltan jeleníttem meg: BLe (Bajnokok Ligája-edző), NBIV (NB I. csapat klubvezetője), NBI/Bv (NB I./B csapat klubvezetője), NBIE (NB I. edző), MKSZm (Magyar Kézilabda Szövetség szakembere). Az adatgyűjtés során félig strukturált interjúk keretében szóbeli kikérdezést alkalmaztunk. Az első és legfontosabb szempont a válaszadók véleményének és véleményük indokainak vizsgálata. Az interjúk személyesen és online készültek. Az interjú kötetlen beszélgetéssel indult a draftrendszer működéséről és a Kínai Szuperligáról, így az interjúalanyok teljes mértékben megértették kutatásom lényegét. Ezt követően kilenc kérdésre kaptunk választ az új ligarendszer szakmai

és gazdasági életképességéről, felmértük az I. osztályban működő edzők utánpótlás-bajnokságokra vonatkozó monitoring tevékenységét, illetve a sportvezetői véleményeket a Szuperliga-rendszer lehetőségéről. Az interjúkat a megkérdezettek beleegyezésével rögzítettük a későbbi feldolgozás végett. Tartalomelemzéssel végeztük az adatfeldolgozást, így tudtuk a legjobban összevetni, hogyan vélekedtek az adott kérdésekről a mintában szereplő szakemberek. Kutatásunk kezdetén minden olyan interjúalanytól hallottam, akikkel beszéltem, hogy a jelenlegi ligarendszerben megvalósítható-e egy új draftrendszer, pontosabban az Egyesült Államokban használatos draftrendszer bevezetése. Mindenkitől egyértelmű választ kaptunk: nem. Az NB I és a BL is felvetette a ligarendszer kérdését. Jelenleg Európa élvonalbeli csapatai több bajnokságban játszanak egyszerre. Vegyük például a magyar bajnokságot, ez a magyar NB I, Bajnokok Ligája, SEHA-liga. Mivel egyszerre több bajnokságban is így játszanak, lehetetlen egy draftszerű változtatás, mivel ez segít meghatározni a bajnokságba való bejutást, nem a csapat. Ehhez a rendszerhez nem lehet egyszerre több ligában csatlakozni. Ezért ha a cél bekerülni a draftba, akkor egy új bajnoki rendszert kell kialakítani, amely a feltételezett Kínai Szuperligára épül majd.

Kulcsszavak: *draft, sportági kiválasztás, kézilabda, szuperliga*

Abstract

Youth training plays an extremely important role in today's sporting life. To this end, the Hungarian Olympic Committee, in cooperation with the Hungarian Handball Federation, has developed various training and educational programmes (e.g. Hercules). These programmes help and support young athletes throughout their careers and facilitate the selection of talented athletes. Their aim is to provide the national team with greater immersion opportunities. However, the introduction of the draft scheme we are considering will open up further opportunities for previously undiscovered athletes and professional clubs. In our research, we explore the possibility of using the draft as a selection method, a system that would give less fortunate athletes the opportunity to showcase themselves and their skills. In our country, there are many talents who remain undiscovered, mostly because they are not even given a chance to play against the big names in the low-quality county championship. The sample included coaches and club managers from teams in the Hungarian National League (NB I), the Champions League (BL), the NBI/B and a professional from the Hungarian Handball Federation. Based on these, the sample element size is 5 persons (N=5). In order to keep anonymity, I present the persons involved in my research coded as BLe (Champions League coach),

NBIv (club manager of NBI team), NBI/Bv (club manager of NBI/B team), NBIe (NBI coach), MKSZm (Hungarian Handball Federation professional). During data collection, semi-structured interviews were conducted using oral questioning. The first and most important aspect is to examine the respondents' opinions and the reasons for their opinions. The interviews were conducted face-to-face and online. The interview started with an informal discussion about the functioning of the draft system and the Chinese Super League, so that the interviewees fully understood the essence of my research. This was followed by nine questions on the professional and economic viability of the new league system, an assessment of the monitoring activities of Division I coaches in junior leagues, and the opinions of sports managers on the potential of the Super League system. The interviews were recorded with the consent of the interviewees for later processing. Content analysis was used for data processing to best compare the opinions of the professionals in the sample on the respective issues. At the beginning of our research, I heard from all of the interviewees with whom I spoke about the feasibility of introducing a new draft system in the current league system, more specifically the draft system used in the United States. The answer from all of them was a clear no. Both the NBIe and the BLI have raised the issue of a league system. Currently, Europe's top teams play in several leagues at the same time. Take the Hungarian league for example, it's the Hungarian NBI, Champions League, SEHA League. As they play in several leagues at the same time, it is impossible to have a draft-like selection, as this helps to determine the league qualification, not the team. It is not possible to join multiple leagues at the same time for this system. Therefore, if the goal is to get into the draft, a new league system will have to be developed based on the hypothetical Chinese Super League.

Keywords: *draft, sport selection, handball, superleague*

Bevezetés

Az utánpótlás-nevelés rendkívül fontos szerepet tölt be a mai sportéletben. Ennek érdekében a Magyar Olimpiai Bizottság a Magyar Kézilabda Szövetséggel karöltve különböző utánpótlásképzési és -nevelési programokat hozott létre (pl.: Heraklész). Ezek a programok segítenek és támogatják a fiatal sportolókat pályafutásuk során, és elősegítik a tehetségek kiválasztását. Céljük ezzel leginkább a válogatott csapat számára a nagyobb mérítési lehetőség biztosítása. Az általunk vizsgált draftrendszer bevezetése azonban további lehetőségeket nyitna meg a korábban nem felfedezett sportolóknak, valamint a profi klubok előtt is. Kutatásunkban a draft mint kiválasztási módszer beépítésének

lehetőségeit vizsgáltuk, mely rendszer lehetőséget adna a kevésbé szerencsés sportolók számára, hogy megmutathassák magukat, tudásukat. Rengeteg olyan tehetség van Magyarországon, akik sosem kerülnek felfedezésre, legtöbbször azért, mert nincs is lehetőségük megmutatni magukat nagyobb nevű csapatok ellen, hiszen a megyei bajnokságban szerepelnek, amelyre kevesebb figyelem hárul.

Az NBA draft egy 1947 óta évente megrendezésre kerülő esemény, amelynek során a National Basketball Association (NBA)¹ csapatai olyan játékosokat „draftolhatnak”, azaz választhatnak, akik jogosultak, illetve csatlakozni kívánnak a ligához. Ezek jellemzően egyetemi kosárlabdázók, de nemzetközi játékosok is draftolhatók. Azok az egyetemi játékosok, akik befejezték négyéves egyetemi tanulmányaikat, automatikusan jogosultak a kiválasztásra, míg az alsóbb éveseknek nyilatkozniuk kell a jogosultságukról, és le kell mondaniuk a fennmaradó egyetemi tanulási lehetőségeikről. Azok a nemzetközi játékosok, akik legalább 22 évesek, automatikusan jogosultak a kiválasztásra, míg a 22 évesnél fiatalabb játékosoknak nyilatkozniuk kell a jogosultságukról. Azokat a játékosokat, akik nem automatikusan válogathatók, de bejelentették a jogosultságukat, gyakran „korai belépők” vagy „korai belépőjelöltek” néven emlegetik (nba.com staff, 2021). A draftra általában június vége felé, az NBA holszezonja alatt kerül sor. A draft 1989 óta két fordulóból áll; ez sokkal rövidebb, mint az Egyesült Államok és Kanada többi nagy profi sportbajnokságának draftja, amelyek mindegyike legalább hétfordulós. Minden egyes drafton hatvan játékost választanak ki. Egy játékos sem írhat alá az NBA-hez, amíg legalább egy drafton részt nem vett. Korábban a középiskolás játékosok is választhatók voltak. A 2006-os draft óta azonban a középiskolás játékosok nem vehettek részt a drafton, csak közvetlenül a középiskola elvégzése után. A szabályok most azt írják elő, hogy a középiskolás játékosok a középiskola elvégzése után egy évvel válogathatóvá válnak a draftra, és a draft naptári évének végén legalább 19 évesnek kell lenniük. Néhány játékos úgy döntött, hogy ezt az évet arra használja fel, hogy például a tengerentúlon hivatásszerűen játsszon (lásd: Brandon Jennings, Emmanuel Mudiay és Terrance Ferguson). Érdekeség, hogy Thon Maker annak ellenére jogosult volt a 2016-os draftra, hogy nem járt főiskolára, mert úgy döntött, hogy egy posztgraduális évet vállal, így technikailag egy évvel volt távol az érettségitől (nba.com staff, 2021).

Az NBA mellett természetesen Amerikában az NHL² és az NFL³ is használja a draftot, néhány információ az utóbbiról: „a draft a sportközgazdaságban az a sorozási rendszer, amelyet az amerikai ligák alkalmaznak. Célja, hogy biztosítsa a kimenet bizonytalanságát, összehúzza, azonos szintre hozza a termelőegységeket (vagyis a sportban: csapatok) potenciáit.

¹ Nemzeti Kosárlabda Szövetség.

² National Hockey League.

³ National Football League.

Ennek alkalmazásával Skóciában sem beszélhetnénk »amerikai típusú ligákról«, hiszen csak egyetlen fő kritériumnak felelnék meg ebből. Ahhoz zárt rendszerre lenne szükség, vagyis állandó, franchise jellegű csapatokra. Ennek tetejébe az USA-ban nem maguk a csapatok nevelik ki a játékosokat akadémiákon, hanem az iskolai rendszer szolgál erre, az általános iskola, középiskola, egyetem, majd draft »vonulaton« keresztül. Európában a képzés hagyományosan egyesületekhez kapcsolódik” (Dénes, 2016).

A kézilabdázókat többségében edzéselméleti és élettani aspektusból vizsgálták a szakemberek, pedig az egyes versenyek eredményességét a sportolók pszichés felkészültsége is meghatározza (König-Görögh, 2020). A magas teljesítmény eléréséhez a versenyzőknek nem csupán fizikálisan kell felkészülniük, hanem pszichésen is (König-Görögh 2020). A versenyre való felkészülés egy hosszú folyamat, amelynek eredményességét a sportoló pszichés felkészülésének komponensei is befolyásolják, s ezek az összetevők személyiségük részévé válhatnak. A verseny, maga a versenykörnyezet nagyon megterhelő lehet, és a benne kialakuló személyiségjegyek pozitív és negatív irányban is befolyásolhatják a meccs előtti szorongást, így magát a játékteljesítményt is (König-Görögh, 2020). Az öröklődésnek és a környezetnek a tudomány 70:30 százalékarányban tulajdonít jelentőséget a sportteljesítmény vonatkozásában. Az öröklődést befolyásoló tényezők közül a szomatotípus, vagyis a testfelépítés 75 százalékban játszik szerepet. Az izomrostokat 70-90 százalékban köszönhetjük családi elődeinknek. A mozdulatgyorsaságot 65-72 százalékban örökljük. A reakcióidő 86 százalékban, a maximális izomerő 99, az állóképesség 93, a hajlékonyság 70-90 százalékban öröklődik. Az edzés, a szociokörnyezet, a táplálkozás és a hidratáltság 30 százalékban befolyásolják a sportteljesítmény eredményességét (Nagy, 2018).

Elsőszámú cél volt egy mind szakmailag, mind gazdaságilag létrehozható liga rendszerének kialakítása, mely képes alkalmazni a draftot, különösen a National Basketball Association által használt rendszert. A választ a korábbi években a labdarúgásban megalkalni próbáló European Super League, valamint az NBA (National Basketball Association) játérendszerének vegyítésével próbáltuk megalkotni. Véleményünk szerint az általunk létrehozott fiktív bajnokságba lehetne a legjobban beépíteni a draft szisztémáját, így a kutatásunkat is erre alapoztuk. Kíváncsiak voltunk, hogy a hazai szakemberek, edzők különböző szintű licensszel, illetve különböző szintű edzői tapasztalattal, valamint sportvezetők egyesületi és szövetségi szintről hogyan vélekednek az új játé-, de leginkább a kiválasztási rendszer beépíthetőségéről, lehetőségeiről, használatáról.

Hipotéziseinket úgy fogalmaztuk meg, hogy ugyan a draftrendszer beépítéséhez nem feltétlen szükséges egy szuperliga létrehozása, alapos átgondolás után arra a következtetésre jutottunk, hogy sokkal jobban tudna fejlődni és magasabb színvonalra emelhetné a sportot a szuperliga és a draftrendszer beépítése. Ezek alapján az alábbi hipotéziseket fogalmaztuk meg:

- H1: Úgy véljük, a jelenlegi európai kézilabda versenyrendszerbe a draftrendszer nem beépíthető.
- H2: Feltételezzük, hogy a Szuperliga megléte beépíthetővé teszi a draftrendszert, amely hozzájárulna a sportág színvonalának szignifikáns növekedéséhez.
- H3: Úgy véljük, mind a klubok, mind a nemzeti szövetségek támogatnák az új rendszer bevezetését.
- H4: A draft bizonyos elemei implementálhatóak a jelenlegi játérendszerbe.

Anyag és módszerek

Minta

A mintába a Magyar Nemzeti Bajnokság első osztályában (NB I.), a Bajnokok Ligájában (BL), az NB I./B-ben szereplő csapatok edzői és klubvezetői, valamint egy, a Magyar Kézilabda Szövetségben dolgozó szakember került. Ezek alapján a minta elemszáma 5 fő (N = 5). Az anonimitást szem előtt tartva a kutatásunkban részt vevő személyeket kódoltan jelenítjük meg: BLE (Bajnokok Ligája-edző), NBIv (NB I. csapat klubvezetője), NB I./Bv (NB I./B csapat klubvezetője), NBle (NB I. edző), MKSZm (Magyar Kézilabda Szövetség szakembere).

Adatfelvétel

Az adatfelvétel során a szóbeli kikérdezés formáját alkalmaztuk félig strukturált interjú keretében. Az elsődleges szempont a megkérdezettek véleményének, véleményük okainak feltárása volt. Az interjúk személyesen, illetve online készültek. Az interjúk a draftrendszer működésével és a szuperliga versenyrendszerrel kapcsolatban feltett kérdésekkel kezdődtek kötetlen beszélgetés formájában, hogy a megkérdezettek teljes képet kaphassanak a kutatásunk lényegéről. Ezt követően 9 kérdésre kaptunk választ, mely kérdések kiterjedtek az új bajnoki rendszer megvalósíthatóságára mind szakmailag, mind gazdaságilag, felmértük az első osztályban tevékenykedő edzők nyomon követésének tevékenységét az utánpótlás-bajnokságokra vonatkozóan, illetve a sportvezetők véleményét a szuperliga versenyrendszerének lehetőségeiről.

Adatfeldolgozás

Az interjúkat a megkérdezettek beleegyezésével rögzítettük a későbbi feldolgozás végett. Tartalomelemzéssel végeztük az adatfeldolgozást, így tudtuk a legjobban összevetni, hogyan vélekedtek az adott kérdésekről a mintában szereplő szakemberek.

Eredmények

A draft jelenlegi beépíthetősége

A kutatásunk elején rögtön megkaptuk minden általunk megkérdezett interjúalanytól, hogy a jelenleg működő bajnoki rendszerben mennyire kivitelezhető egy új kiválasztási rendszer, pontosabb az Amerikában használt draftrendszer bevezetése. Mindenkitől egyértelmű választ kaptunk, azaz nem. Az NBL és a BLe egybehangozva a bajnoki rendszert hozták fel problémaként. Jelenleg az európai top csapatok több bajnokságban vesznek részt egyszerre. A magyar bajnok esetében például ez a magyar NB I., a Bajnokok Ligája, a SEHA-liga. Mivel több bajnokságban játszanak egyszerre, így nem lehet egy draftszerű kiválasztást tartani, hiszen az a ligába való bekerülést segíti, határozza meg, nem a csapathoz való csatlakozást. Több ligában pedig egyidejűleg ebbe a rendszerbe bekerülni nem lehet. Tehát ha a draft beépítése a cél, létre kell hozni egy új bajnoki rendszert, ami a feltételezett szuperligára épülne.

BLe így vélekedett, és az övéhez hasonló véleményt formáltak a megkérdezett szakemberek is:

„Nagyon érdekes, és előre mutató lenne egy ilyen kiválasztási rendszer, azonban véleményem szerint nem tudjuk átvenni a mostani rendszerhez. Egyszerre szerepelünk több bajnokságban, elég csak a magyar bajnokikat és a Bajnokok Ligáját említenem. Az elgondolás jó, de fizikailag lehetetlen a megvalósítás jelenleg” (Bajnokok Ligája-edző).

Szuperligával kapcsolatos eredmények

A szuperligáról megosztó véleményeket kaptunk. Az edzők szemében általánosan elmondható, hogy nagy lehetőséget láttak egy ilyen formájú bajnoki rendszer bevezetésében. Elsőként a mérkőzések színvonalára tették a hangsúlyt. Amennyiben létrejönne a szuperliga, minden héten a legjobb csapatok mérkőznének meg egymással. Jelenleg bármely ország bajnokságát vizsgáljuk, megfigyelhető, hogy kettő-három csapat versenyez minden évben a bajnoki címért, de leginkább országonként egy kiemelkedő esélyes van. Mindezek ellenére ezek a Bajnokok Ligája-csapatok minden héten részt vesznek saját országuk bajnokságában, ahol a középcsapatok ellen vívnak meg nem túl magas színvonalú mérkőzéseket, legtöbbször fölényes győzelemmel. Ez a top csapatoknak sem szakmai előrelépést nem jelent, sem gazdaságát, hiszen a hazai mérkőzésekre kilátogató szurkolók száma is drasztikusan kevesebb ezeken a játénapokon. Azonban a szuperligában (a Bajnok Ligájához hasonlóan) vélhetően teltház körüli találkozókat rendezne minden csapat minden héten. Ez szakmailag elősegítené a sportágat, hiszen hasonló erőviszonyokkal rendelkező együttesek mérkőznének folyamatában, valamint a nézettségi adatok is várhatóan megemelkednének a magasabb

színvonalú mérkőzések hatására. A megkérdezett sportvezetők ebben látták a legnagyobb növekedési lehetőséget a sportág számára. Továbbá a szuperligában szereplő csapatok közel azonos költségvetéssel rendelkeznének, így mind technológiai, mind sportszakmai szempontból rövid időn belül kiegyenlítődhethetnének az esélyek. Az egyik klubvezető, valamint a szövetségi munkatárs válasza megosztóbb volt. Szkeptikusan álltak a szuperliga létrejöttéhez. Ennek fő oka a már megszokott gazdasági szemlélet Európában.

Amíg a tengerentúlon el sem tudják képzelni, hogy egy 6000 fő befogadására képes arénában 1000-1200 fő látogat ki egy mérkőzésre, Európában ez egy megszokott dolog, és véleményük szerint ez nem is fog megváltozni. Továbbá a szövetségi munkatárs utalt a labdarúgás hasonló jellegű próbálkozására, amelyet az Európai Labdarúgó Szövetség (UEFA) vétózott meg, különböző szankciókkal – a kézilabdában is hasonló ellenszél lenne várható. Mindazonáltal a megkérdezettek megvalósíthatónak tartják mind a szuperliga, mind a draftrendszer bevezetését, korlátok között. A szuperliga létrejöttét gátoló tényező lenne még a megkérdezettek szerint a kisebb, de első osztályban szereplő klubok ellenzése. Véleményük szerint azok a klubok lennének az ellenzők, akik nem kapnának meghívást a szuperligába, mondván volt már rá példa, hogy tétmérkőzésen legyőzték az adott klubot, aki meghívást kapott a ligába.

Az MKSZ munkatársa a gondolkodásmódot emelte ki:

„Amerikában a sportot teljesen üzleti alapon kezelik. Nálunk Magyarországon vagy mondhatom Európát is, ez közel sincs így. Nem lehetséges teljes szemléletmódot váltani európai szinten. Ha meghallaná egy tengerentúli klubvezető, hogy nálunk rendszeresen 1/4-es kapacitással érkeznek szurkolók a nagy csapatok mérkőzéseire, el sem hinné nekünk”
(Magyar Kézilabda Szövetség munkatársa).

Eredmények a draftrendszerről

A Magyar Nemzeti Bajnokság I. osztályában tevékenykedő edzőket arról is kérdeztük, hogy mennyire követik nyomon a fiatal játékosokat, csak a nemzeti utánpótlás-válogatottat figyelik, vagy esetleg akár személyesen, akár játékosmegfigyelőt megbízva keresik-e a tehetséges utánpótlás-játékosokat. Szomorúan tapasztaltuk, hogy a figyelem csak az utánpótlás-válogatottakra, illetve a nagy csapatoknál edződő játékosokra fókuszál. Bár a megkérdezettek nagy része szeretné még jobban feltérképezni a hazai utánpótláspiacot, azonban sem idő, sem technikai megoldás nem áll rendelkezésre jelenleg. Ezt segíthetné elő első körben a draftrendszer. Az edzők, valamint a klubvezetők is egyhangúlag úgy vélekedtek, hogy: „a draftrendszer segítséget nyújtana számunkra a fent említett probléma megoldására”.

Az "A" licence-szel rendelkező szakember azt is kiemelte, hogy:

„a legnagyobb lehetőséget abban látom, hogy így a korábbi időszakban gyengébben teljesítő csapatok is meg tudnának szerezni olyan fiatal, de már érett játékosokat, akiket a mai rendszerben biztosan nem tudnának, mivel nem tudnak a nagyobb, tehetősebb klubokkal versenyezni az ajánlattételben” (BL-edző).

BLé továbbá így nyilatkozott:

„Sajnos sem időm, sem lehetőségem nincs járni az országot a fiatal tehetségek után. Bízom az akadémiák munkájában, hogy korábban úgymond »begyűjtötték« a tehetségeket. Természetesen tisztában vagyok vele, hogy ez nem fedti teljesen a valóságot, hiszen vannak később érő játékosok, akik, amikor esetlegesen elmentek az akadémiák kiválasztóira, ha egyáltalán elmentek, nem nyertek ugyan felvételt, de pár év alatt hatalmasat fejlődtek, és kinőtték saját csapatukat. Nagy segítség lenne a draft, hiszen így már a közel kész játékosok, akiket nem fedeztünk fel korábban, is lehetőséget kapnának a bizonyításra” (Bajnokok Ligája-edző).

NBLé a kisebb csapatok lehetőségét emelte ki:

„A legnagyobb lehetőséget abban látom, hogy a draft lottó részének köszönhetően olyan csapatok is jó fiatal játékosokhoz juthatnak, akikért korábban nem tudtak versenybe szállni, mert a nagyobb hírnévvel, nagyobb anyagi háttérrel rendelkező klubok lecsapták őket a kezükről. Természetesen a költségvetés kiegyenlítése is sokat számítana, de az eredmény alapú választási sorrend rövid időn belül egy sokkal kiegyensúlyozottabb bajnokságot eredményezne” (NB I.-es edző).

Megbeszélés

Hipotézisvizsgálat

- H_1 : Feltételeztük, hogy a jelenlegi európai kézilabda versenyrendszerébe a draftrendszer nem beépíthető. Első hipotézisünk beigazolódott, hiszen az edzők és a sportvezetők egybehangzó véleménye alapján a több-bajnokságos játérendszer gátat szab a draft fő lényegének, azaz a ligába való kiválasztásnak, hiszen nem egy adott ligába tudna jelentkezni a draftra érkező játékos.

- H2: Feltételeztük, hogy a szuperliga megléte beépíthetővé teszi a draftrendszer, amely hozzájárulna a sportág színvonalának szignifikáns növekedéséhez. Ezt szintén alátámasztották az eredmények, így a hipotézis beigazolódt. A draft és a szuperliga a megkérdezett szakemberek szerint együttesen növelné a sportág színvonalát és eladhatóságát. A minőségibb mérkőzések több nézőt, valamint több szponzort vonzanának be a csapatok számára, ami egy gazdasági növekedéshez vezetne. A gazdasági növekedésből pedig feltételezhető a színvonal-emelkedés is, hiszen nagyobb költségvetésből fent tudnák tartani a szuperliga-indulók azt a játékoskeretet, amely szükséges a ligában való eredményes szerepléshez.
- H3: Feltételeztük, hogy mind a klubok, mind a nemzeti szövetségek támogatják az új rendszer bevezetését. Harmadik hipotézisünk részben igazolódt be, mivel a meghívásra esélyes klubok ugyan támogatnák vélhetően a liga elindulását, a szuperligába kerülésre nem esélyes csapatok szinte biztosan elleneznék (ahogy tették a labdarúgás esetében) annak létrejöttét, hiszen a klub életében, amikor egy nagy csapat látogat egy vidéki városba, az mindig teltház, a szponzorok számára hívogató mérkőzéseket jelent, és a liga bevezetésével ezek a mérkőzések is megszűnnének. Szakmailag ugyan nem sokat jelentenek ezek a mérkőzések, a gazdasági oldalon éppen ellenkezőleg jelennek meg a kisebb csapatok életében. Rengeteg szponzort és pénzt veszítenének éves szinten ezek a csapatok, ha a szuperligában szereplő, pontosabban jelenleg a Bajnokok Ligájában is szereplő csapatok nem látogatnának el a középcsapatokhoz. Ez Európa minden országának bajnokságára igaz.
- H4: Feltételeztük, hogy a draft bizonyos elemei implementálhatóak a jelenlegi játérendszerbe. Nem igazolódt be a hipotézis, hiszen a ma is használt rendszerben a felnőtt bajnokságban nem lehet semmilyen formáját használni a draftnak. A Magyarországon működő utánpótlás-akadémiák azonban átvettek elemeket a draftból. A NEKA (Nemzeti Kézilabda Akadémia) jelenleg kiválasztó napot, napokat hirdet, ami az akadémiára való bekerüléshez segíti hozzá az általános iskolában végző fiatalokat. Náluk is megjelenik az erőnléti felmérés, a kézilabdás ügyességi feladatok felmérése, valamint a játék közben nyújtott teljesítmény figyelembe egy többnapos kiválasztó keretein belül. Ez a draftnak egy része, a választás és a lottó kimarad, csupán megnevezik azokat a játékosokat, aki felvételt nyertek az adott akadémiára.

Személyes indíttatásból választottuk kutatásunknak a kiválasztási rendszert a kézilabdában. A kutatási mintába öt, első osztályban dolgozó edző, Bajnokok Ligájában dolgozó edző, I. és II. osztályú klubvezetők, valamint a Magyar Kézilabda Szövetség munkatársa került. A minta elemszáma $N = 5$ volt. Az adatfelvétel során személyes, illetve online interjúkat készítettünk félig strukturált formában. Interjúkérdéseink előtt részletes magyarázatot adtunk a szakembereknek, mi is az a draft, hogyan is működik, illetve felvázoltuk nekik a fiktív szuperliga versenyrendszerét. 9 kérdést tettünk fel mindezek után, melyek kitértek a megvalósíthatóságra, a jövedelmezőségre, valamint a jelenleg bajnoki rendszerre. Továbbá megkérdeztük, milyen szinten követik és milyen szempontok, módszerek segítségével választják ki az utánpótláskorú játékosokat csapataik számára. Az adatfeldolgozás során tartalomelemzést végeztünk, hogy a lehető legjobban összevethessük a kapott válaszokat. A kutatásunk legfőbb eredménye, hogy a válaszok alapján kimutattuk, gazdaságilag és szakmailag is megvalósítható a szuperliga és a draftrendszer impelentálása, azonban korlátok között. A draftszisztéma beépítése csak a szuperliga versenyrendszerével megvalósítható. Az első osztályban tevékenykedő edzők szerint segítség lenne számukra a rendszer bevezetése, legfőképp azért, mert esélyt kapnának az igazán jó játékosok megszerzésére. A sportvezetők gazdasági növekedési lehetőséget láttak a rendszerben, akár a jegyeladásokat, akár a médiajogokat említjük. A draft nagy segítséget nyújtana az edzőknek, akik így sokkal több játékosról kaphatnának pillanatnyi képet, valamint a szuperliga kiegyenlített erőviszonyokat teremthetne, ezzel a szurkolók számára sokkal gyakoribb élmény lehetne a minőségi mérkőzések fogyasztása. A tengerentúlon már bevált módszer teljesen megreformálhatná az európai kézilabda színvonalát és versenyrendszerét.

A szuperliga tehát technikailag teljes mértékben megvalósítható elméleti szinten, azonban a gyakorlat mást mutat. Bár mind a gazdasági, mind a szakmai előrelépés lehetőségét mutatja a kutatás, a megkérdezettek és a saját véleményünk szerint is az európai kézilabda-közösség nem áll készen egy teljes szemléletváltásra. A szuperliga létrejöttéhez és ezáltal a draft bevezetéséhez egy teljesen gazdasági alapú gondolkodásra lenne szükség első körben, a nemzetek, valamint az Európai Kézilabda Szövetség támogatása mellett.

Felhasznált szakirodalom

- 200/2013. (VI. 13.) Korm. rendelet egyes kimagasló sporteredmények állami jutalmáról, módosította a 294/2015. (X. 8.) Korm. rendelet. (2013).
Alföldi-Horváth, R. (2017). *NFL Draft*.

- Asztalos, J., Buglyó, R., & Nagy, Á. (2018). *A sporttehetség felismerésének és gondozásának aktuális módszertani kérdései*, Debreceni Egyetem
- Davis, M. (2020). European Super League: Poll finds younger fans happier about prospect of breakaway league, *BBC Sport*, <https://www.bbc.com/sport/football/55159249>
- De Bosscher, V., Bingham, J., Van Bortengurg, M., & De Knop, P. (2008). *The global Sporting Arms Race. An international comparative study on sport policy factor leading to international sporting success*. Aachen: Meyer & Meyer.
- Dénes, F. (2016). Draft rendszer az európai fociban? https://rangado.24.hu/nemzetkozi_foci/2016/01/22/europaban-nincs-ertelme-bevezetni-a-draftrendszeret/(2022. 03. 14.)
- European Super League Company, S. L. (2021). Leading European football clubs announce new super league competition, <https://thesuperleague.com/press.html> (2022. 03. 20.)
- Gulyás, E. (2016). Competitiveness of the Hungarian elite sport system. *Olympic World Library*, <https://library.olympic.org/Default/doc/SYRACUSE/59417/competitiveness-of-the-hungarian-elite-sport-system-erika-gulyas?> (2022. 04. 15.)
- Juhász, B. & Bácsné Bába, É. (2018). *A kézilabda sportág utánpótlás- nevelésének fejlődése Magyarországon – Pilot study the evolution of the handball talent care system in Hungary*, Debreceni Egyetem
<https://doi.org/10.36439/sjsc.v1i1.11>
- Kendelényi-Gulyás, E. (2017). *A magyar élsport versenyképessége és az állami finanszírozás hatékonyságának kapcsolata*, https://www.researchgate.net/profile/Erika-Gulyas/publication/341431675_A_magyar_elsport_versenykepessege_es_az_allami_finanszirozas_hatekonysaganak_kapcsolata/links/5ebfe8fa458515626cacb49c/A-magyar-elsport-versenykepessege-es-az-allami-finanszirozas-hatekonysaganak-kapcsolata.pdf (2022. 04. 10.)
- Kőnig-Görögh D. (2020). Magyar utánpótláskorú kézilabdázók vizsgálata a posztok és a személyiség viszonyában, https://web.archive.org/web/20211206010645id_/http://real-phd.mtak.hu/905/1/konig-goroghdora.m.pdf (2022. 03. 25.)
[https://doi.org/10.24193/subbeag.64\(1\).01](https://doi.org/10.24193/subbeag.64(1).01)
- Kőnig-Görögh D., Ökrös Cs., Gyömbér N. (2019). Differences in Psychological Characteristics of Elite Junior Handball Players. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Educatio Artis Gymnasticae*, 64. 1. 5–20.
- Labrador (2021). Az NBA draft menetrendje és a története. <https://www.hotdog.hu/nba-draft-menetrend-tortenete> (2022. 03. 10.)

- Nagy, Á. (2018). A sporttehetség felismerésének és gondozásának aktuális módszertani kérdései. https://www.researchgate.net/profile/Agoston-Nagy-2/publication/340681611_A_sporttehetseg_felismeresenek_es_gondozasanak_aktualis_modszertani_kerdesei/links/5e98ca1192851c2f52a9dde5/A-sporttehetseg-felismeresenek-es-gondozasanak-aktualis-modszertani-kerdesei.pdf (2022. 04. 16.)
- NBA Staff (2022), All-Time NBA Draft History, <https://www.nba.com/news/history-draft> (2022. 03. 10.)
- NBA Staff (2022), NBA Advanced stats, <https://www.nba.com/stats/draft/combine-strength-agility/> (2022. 03. 10.)
- NBA Staff (2022), NBA Draft Lottery: Schedule, odds and how it works, <https://www.nba.com/nba-draft-lottery-explainer> (2022. 03. 10.)
- Ökrös Cs., König-Görögh D., Gyömbér N. (2020). Coping Strategies of Elite Hungarian Junior Handball Players. *Acta Medicinæ et Sociologica*, 11. 30. 1–11. <https://doi.org/10.19055/ams.2020.11/30/1>
- Páll, T. (2011). Főszerepben a labda. Fix Logistic Trans-Sport Kft.
- Páll, T. (2016). Egyéni képzés A-tól Z-ig. Fix Logistic Trans-Sport Kft.
- Tóth, F. (2013). A magyar sport versenyképessége kutatás pozicionálása. Versenypályán, 25–34. Budapest: MSTT.

Levelező szerző:

Kovács István Márk

e-mail cím: kovacsmaark@gmail.com